

Til Universitetsstyret
Fra Universitetsdirektøren

Sakstype: Orienteringssak
Møtesaksnr.: O-sak 5
Møtenr.: 7/2017
Møtedato: 5. desember 2017
Notatdato: 6. november 2017
Arkivsaksnr.: 2008/2624
Saksbehandler: LOS/Enhet for lederstøtte

Eierstyring - oversikt over UiOs eierinteresser 2017

Hovedproblemstillinger i saken

UiO er delegert å forvalte statens aksjer i aksjeselskaper, og rapporterer årlig til Kunnskapsdepartementet. Universitetsstyret er ansvarlig for at utøvelse av eierskap skjer i henhold til departementets særskilte retningslinjer for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper.

I henhold til regelverk for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper ved UiO skal universitetsstyret årlig bli orientert om UiOs eierinteresser i form av en oversikt over aksjeselskap som eies helt eller delvis av staten.

UiO har valgt å være restriktive i forhold til bruk av aksjeselskap som redskap for styring av virksomhet.

I det følgende er gitt en gjennomgang av de selskapene der UiO har eierinteresser. Det er kort redegjort for hovedtrekk ved selskapene, samt redegjort kort for de mål og den måloppnåelse som foreligger for det enkelte selskap.

Gunn-Elin Aa. Bjørneboe
universitetsdirektør

Ellen Johanne Caesar
direktør virksomhets- og økonomistyring

Vedlegg:

- Oversikt over UiOs eierinteresser 2017

Universitetet i Oslos eierinteresser 2017

UiO er delegert å forvalte statens aksjer i aksjeselskaper. Universitetsstyret er ansvarlig for at utøvelse av eierskap skjer i henhold til departementets særskilte retningslinjer for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper.

Universitetsstyret skal fastsette resultatmål for sitt eierskap. UiO skal foreta en vurdering av selskapenes oppnådde resultater, drift og økonomi i forhold til mål som er satt for selskapene, og sikre at prinsippene for god eierstyring i staten blir ivaretatt. I tillegg skal det foretas en vurdering av selskapets ivaretagelse av samfunnsmessig ansvar og oppnåelse av sektorpolitiske mål.

UiO har valgt å være restriktive i forhold til bruk av aksjeselskap som redskap for styring av virksomhet. Eksempelvis har UiO en strategi der eksternt finansierte prosjekter organiseres direkte ved UiO. Dette gir en bedre og mer integrert faglig styring av eksterne prosjekter og ordinær aktivitet. UiO vil følge denne strategien også i fremtiden.

Bl.a statens prinsipper for godt eierskap, rundskriv F-07/2013 og Kunnskapsdepartementets retningslinjer for forvaltningen av statens eierinteresser i aksjeselskaper gir rammene for styring, oppfølging og kontroll av selskapet, sammen med ”Internt regelverk for forvaltning av statens eierinteresser i aksjeselskaper ved UiO” (fastsatt av Universitetsstyret 08.12.2015).

Per november 2017 hadde UiO eierandeler i følgende selskaper:

Selskap	Antall aksjer	Verdi ut fra pålydende	Kost pris	Eierandel
CIENS AS	15	15 000	15 000	11,1 %
Inven2 AS	5 000	500 000	20 100 000	50,0 %
Norsk medisinsk syklotronsenter AS	100	100 000	400 000	20,0 %
Oslotech AS	1 826	1 826 000	5 622 588	33,4 %
Unirand AS	2 025	4 050 000	4 050 000	100,0 %
VisitOslo AS	1	10 000	10 000	0,5 %

UiO er delegert forvaltningen av statens aksjer i aksjeselskapene, og rapporterer årlig til Kunnskapsdepartementet. Dette gjøres ved at UiO senest syv dager etter avholdt generalforsamling oversender utkast til statsrådets beretning om forvaltningen av statens interesse i selskapet sammen med årsberetning, regnskap og revisjonsberetning samt protokoll fra generalforsamlingen.

I det følgende er gitt en gjennomgang av de selskapene der UiO har eierinteresser. Det er kort redegjort for hovedtrekk ved selskapene, samt redegjort kort for de mål og den måloppnåelse som foreligger for det enkelte selskap.

A: HELEIDE SELSKAPER

UniRand AS

Unirand AS ble etablert i 2002 som heleid aksjeselskap og har en aksjekapital på 4,050 mill. kroner.

Selskapets virksomhet består i å koordinere og tilrettelegge virksomhet som faller innenfor universitetets formål, men som ikke hører inn under universitetets kjernevirksomhet og derfor organiseres som et eget rettssubjekt eller selvstendig prosjekt i universitetets randzone. Selskapet kan ha eierposisjoner i selskaper i universitetets randzone, det kan forvalte rettssubjekter og prosjekter i randsonen, samt yte tjenester til slike rettssubjekt og prosjekter.

Selskapet har to heleide datterselskap, Norsk senter for studier av problematferd og innovativ praksis AS (Atferdssenteret AS) og Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress AS (NKVTS AS). I datterselskapet Nordisk Institutt for Odontologiske Materialer AS (NIOM AS) har Unirand AS aksjemajoriteten med 51 %, mens Helse- og Omsorgsdepartementet eier 49 %.

<u>Tall fra regnskap 2016 1):</u>	<u>Morselskap</u>	<u>Konsern</u>
Omsetning	1,1 mill. kroner	187,5 mill. kroner
Årsresultat	- 0,4 mill. kroner	3,2 mill. kroner
Sum egenkapital	4,2 mill. kroner	39,1 mill. kroner

1) Inneholder tall fra DigForsk AS som ble overført Universitetet i Tromsø fra 01.01.2017.

Av omsetningen i 2016 på 187,5 mill. kroner i UniRand-konsernet, var 132,0 mill. kroner eller 70,4 % tilskudd/oppdrag fra departement og statlige etater mens 36,3 mill. kroner (19,4 %) var bidrag fra statlige etater til annen bidragsfinansiert aktivitet.

UniRand AS er et rent holdingselskap. Selskapet har av denne grunn ingen samfunnsmessige eller sektorpolitiske mål utover det å være et holdingselskap for datterselskapene. Selskapets formål utvirkes i datterselskapene hvor aktiviteten har vært i samsvar med selskapenes mål og også i samsvar med oppdragsbrev fra departementene som delfinansierer aktiviteten.

UniRand AS ivaretar gjennom sitt eierskap i datterselskapene sitt samfunnsmessige ansvar knyttet til å styrke kunnskapen rundt atferdsproblemer hos barn og unge og kunnskap om personer utsatt for vold og traumatisk stress samt målrettet forskning og opplysningsvirksomhet rundt odontologiske materialer. Datterselskapene opptrer som formidlere av forskning - og utviklingsarbeid, veiledere og kompetansebyggere.

Det er ikke satt spesielle mål for selskapets økonomi. Unirand AS har ikke erverv til formål, skal ikke skaffe Universitetet økonomisk fortjeneste, og skal ikke dele ut utbytte. Overskudd og formue i selskapet ved oppløsning skal tilfalle Universitetet. Datterselskapene skal ikke ha erverv til formål og skal ved overskudd ikke dele ut utbytte.

UiO har vurdert sitt eierskap, og ser på muligheten for å avvikle selskapsmodellen i samarbeid med Kunnskapsdepartementet og de øvrige oppdragsdepartementene. Kunnskapsdepartementet har nylig gitt klarsignal til at de berørte departementer kan starte arbeidet med å utrede forslag alternative løsninger for framtidig organisering av de tre datterselskapene under UniRand AS.

Nøkkeltall for UniRand AS 2016 (ekskl DigForsk AS som fra 2017 ikke inngår)

	UniRand	NKVTS	Atferds.	NIOM	KONSERN
Omsetning i MNOK	1,1	86,7	59,9	34,7	183
Antall ansatte 31.12	1	108	52	28	191
Antall FOU ansatte 31.12		75	47	24	146
Antall FOU-prosjekter		56	26	60	142
Antall FOU-rapporter		10	2	0	12
Artikler tidsskrift m/ fagfelleverd.		73	25	29	127
Artikler , bøker/ tidsskrift u/fagfelleverd.		(0)	16	0	16
Presentasjon internasj. konferanser		47	25	10	82
Presentasjon på nasj. konferanser		51	75	12	138
Doktorgradsstipendiater		11	2	7	20
Avlagte doktorgrader (ved univ.)		3	0)	1	4

Styrerepresentasjon fra UiO: Professor Ragnhild H. Hennem (styreleder), Det juridiske fakultet
Professor Kjetil Søren Sundet, Psykologisk institutt (SV)
Ass. universitetsdirektør Tove Kristin Karlsen

For ytterligere opplysninger: <https://www.unirand.uio.no/>

B: DELEIDE SELSKAPER

a) Inven2 AS

Inven2 AS ble etablert i 2010 og eies av UiO og Oslo universitetssykehus HF (OUS) med 50 % hver. Selskapet har en aksjekapital på 1,0 mill. kroner.

Innovasjonselskapet Inven2 AS har som formål å bidra aktivt til at forskning som foregår ved Universitetet i Oslo og helseforetakene i Helse Sør-Øst RHF blir anvendt i utviklingen av eksisterende og nytt næringsliv. Selskapet følger opp forskningsmiljøene ved UiO og foretakene i Helse Sør-Øst for å identifisere resultater og oppdagelser/nyvinninger med næringsmessig potensial. Selskapet skal bistå helseforetakene i Helse Sør-Øst RHF med forhandlinger, inngåelse og oppfølging av forsknings- og samarbeidsavtaler med næringslivet samt forvaltning av forskningsfond.

Tall fra regnskap 2016:

Omsetning	182,3 mill. kroner
Årsresultat	10,5 mill. kroner (herav 10 mill. kroner gevinst ved salg av aksjer)
Sum egenkapital	66,4 mill. kroner

Inven2 AS har inntekter fra tjenestesalg, lisensinntekter, aksjesalg og fra offentlig prosjekt-støtte. Porteføljen av innovasjonsprosjekter og selskapets investeringer i oppstartsselskaper forventes over tid å bidra til positiv inntjening. Selskapet hadde ved utgangen av 2016 eierandeler i 48 oppstartsselskaper, med eierandel fra under 1 % opp til 50 %. I 2016 investerte Inven2 AS 21 mill. kroner i 20 selskaper.

Universitetet har lagt vekt på at styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra det enkelte selskaps egenart. I tillegg skal styret i selskapet være sammensatt for å sikre at det har best mulig administrativ, økonomisk og organisasjonsmessig innsikt. Forankringen til UiOs ledelse er sikret ved deltakelse i styret. For de eksterne styremedlemmene er det presisert at de må inneha god kunnskap om muligheter og utfordringer innen forskningsbasert kommersialisering. Det skal også være god kjønnsbalanse i styret.

Det økonomiske mellomværende mellom Inven2 AS og UiO er regulert i en egen forvaltningsavtale som igjen avtalefester en årlig inngåelse av en tjenestekjøpsavtale. Forvaltningsavtalen er basert på et hovedprinsipp om at immaterielle rettigheter formelt og reelt eies av UiO, men forvaltes av Inven2 AS. Det ble inngått ny tjenesteavtale tidlig i 2017.

UiO ønsker å styrke sin internasjonale posisjon som et ledende forskningsuniversitet gjennom et nært samspill mellom forskning, utdanning, formidling og innovasjon. UiO ser på sitt eierskap i Inven2 AS som et sentralt virkemiddel for å oppnå institusjonens mål.

Styrerepresentasjon fra UiO: Viserektor Per Morten Sandset
Prof. Inger Sandlie, Seksjon for biokjemi og molekylærbiologi (MN)
Prof. Magnus Gulbrandsen, TIK Senter for teknologi, innovasjon og kultur (SV)

For ytterligere opplysninger: <http://www.inven2.com/no>

b)Oslotech AS

Selskapet ble stiftet 20.november 1984 og har en aksjekapital på 5,461 mill. kroner. Staten ved Universitetet i Oslo og Høgskolen i Oslo og Akershus eier per 31. desember 2016 1886 aksjer, noe som tilsvarer 34,5 % av samlet aksjekapital. Av andre større aksjeeiere kan nevnes SIVA Selskapet for industrivekst SF med en eierandel på 30,5 % og Oslo kommune med en eierandel på 11,0 %.

Ved etablering av selskapet var hovedformålet å bidra til økt samhandling mellom næringsliv og forskning og å bidra til at forskningsmiljøene særlig på Universitetet i Oslo kom nærmere samfunnet de var ment å betjene. Dagens selskap ønsker å bidra til verdiskaping og være en katalysator for utvikling av nye bedrifter i Norge, med fokus på Oslo-regionen. Oslotech AS skal legge forholdene til rette for og være en viktig bidragsyter til kommersialisering av forskning.

Tall fra regnskap 2016 (konsernregnskapet):

Omsetning	133,7 mill. kroner
Årsresultat	38,1 mill. kroner (herav 36,8 mill. kroner gevinst ved salg av aksjer)
Sum egenkapital	117,9 mill. kroner

Oslotech AS drifter Forskningsparken i Oslo (ca. 50.000 m2 arealer) med kontorer, laboratorier og konferansesenter. I tillegg initierer selskapet ulike aktiviteter og tilbud som skal bidra til økt entreprenørskap, og bedre mulighet til å lykkes for de nye bedriftene. Oslotechs virksomhet finansieres i hovedsak av leieinntektene som genereres av leietakerne i Forskningsparken.

Det ble i 2016 innledet et sterkere samarbeid mellom Oslotech og Universitetet i Oslo for å styrke innovasjonsdimensjonen som Oslotech har i forhold til Universitetet i Oslo. Samarbeidet med universitetet foregår på en rekke områder der også studenter er involvert på ulike måter.

UiOs ser på eierskapet i Oslotech AS som et viktig instrument når det gjelder å videreutvikle ideer for kommersiell utnyttelse av forskningsresultater.

Universitetet i Oslo bruker Forskningsparken aktivt i sitt arbeid for å nå sine mål på innovasjon. Oslotech AS bidrar til avansert fysisk infrastruktur til noen av Universitetets aktiviteter innen materialteknologi og bioteknologi. Oslotech AS og UiO samarbeider om et eget program for PhD-studenter for å bidra til at flere post doc'er engasjerer seg i gründervirksomhet.

Universitetet har lagt vekt på at styresammensetningen skal være kjennetegnet av kompetanse, kapasitet og mangfold ut fra det enkelte selskaps egenart. I tillegg skal styret i selskapet være sammensatt for å sikre at det har best mulig administrativ, økonomisk og organisasjonsmessig innsikt. Forankringen til UiOs ledelse er sikret ved deltakelse i styret.

Styrerepresentasjon fra UiO: Prof. Taran M. Thune, TIK Senter for teknologi, innovasjon og kultur (SV)
Dekan Morten Dæhlen, Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

For ytterligere opplysninger: <http://www.oslotech.no/>

c) Norsk medisinsk syklotronsenter AS

Norsk medisinsk syklotronsenter AS (NMS) ble etablert i 2003 og har en aksjekapital på 0,5 mill. kroner. Selskapet eies 70 % av Oslo universitetssykehus HF (OUS), 20 % av Universitetet i Oslo (UIO) og 10 % av Akershus universitetssykehus HF (Ahus).

Selskapets formål er produksjon og utvikling knyttet til radiofarmaka til klinisk og forskningsrettet bruk og/eller tilrådighetsstillelse av PET-skannere, samt annen virksomhet i tilknytning til dette. Eventuelle overskudd skal gå til forskning innenfor PET.

Virksomheten baserer seg på at selskapet eier og driver en syklotron. Isotopene fra syklotronen selges eller utvikles videre til bruk i medisin og forskning. NMS er involvert i forskningsprosjekter med partnere i NorPET-samarbeidet (Kjemisk og Farmasøytisk institutt og Institutt for medisinske basalfag). NMS leier forskningslaboratorier ved IMB med to hotceller som er planlagt benyttet for F18-merking av substanser til dyreforsøk. NMS har ledet arbeidet med utrustning av laboratoriene.

Tall fra regnskap 2016:

Omsetning	44,5 mill. kroner
Årsresultat	2,3 mill. kroner
Sum egenkapital	26,2 mill. kroner

UiOs hensikt med eierskapet er å sikre et godt verktøy i arbeidet med forskning ved hjelp av positron-emisjons-tomografi (PET) i samarbeid med sykehussektoren i Osloregionen.

Styrerepresentasjon fra UiO: Instituttleder Jo Døhl, Kjemisk institutt (MN)

For ytterligere opplysninger: <https://www.syklotronsenteret.no>

d) CIENS AS

CIENS AS ble etablert i 2009 og har en aksjekapital på 0,135 mill. kroner, hvorav UiO eier 11,1 %.. I tillegg til UiO eies selskapet med like andeler av TØI (transportøkonomisk institutt), NIVA (norsk institutt for vannforskning), CICERO (senter for klimaforskning), NILU (norsk institutt for luftforskning), Meteorologisk institutt, NINA (norsk institutt for naturforskning), Høgskolen i Oslo og Akershus (HiOA) og NIBR (norsk institutt for by- og regionforskning).

Selskapets formål er å være eier og forvalter av CIENS-samarbeidet, et nasjonalt og internasjonalt samarbeid for tverrfaglig forskning om miljø og samfunn, samt virksomhet som står i forbindelse med dette.

Tall fra regnskap 2016:

Omsetning	7,2 mill. kroner
Årsresultat	0,2 mill. kroner
Sum egenkapital	0,606 mill. kroner

UiOs hensikt med eierskapet er blant annet en formalisering av samarbeidet mellom åtte forskningsinstitusjoner.

Styrerepresentasjon fra UiO: Fakultetsdirektør Jarle Nygard, Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet

For ytterligere opplysninger: <http://www.ciens.no/>

e) VisitOslo AS

VisitOslo AS ble etablert som aksjeselskap i 1992, og har en aksjekapital på 1,93 mill. kroner. UiOs eierandel er på 0,5 %.

VisitOSLO AS er reiselivssektorens destinasjon- og markedsføringsselskap for Oslo. Selskapet står for driften av Oslo Visitor Centre, turistinformasjonstjenesten i Oslo, samt produksjon av informasjon og utviklingsprosjekter innenfor reiselivssektoren.

Tall fra regnskap 2016:

Omsetning	91,0 mill. kroner
Årsresultat	0,5 mill. kroner
Sum egenkapital	10,7 mill. kroner

UiOs hensikt med eierskapet er blant annet at aksjonærene står først i køen når det gjelder pressebesøk, nordisk samarbeid om skolebarn, travelworkshops, pressemeldinger til alle ambassader og konsulater og annen bistand til markedsføring av museene.

Styrerepresentasjon fra UiO. Ingen

For ytterligere opplysninger: <http://www.visitoslo.com/>